

FEJÉRMEGYEI NAPLÓ

Novam: ephemeriden, cui titulus „Fejérmegyei Napló“ a vobis institutum ad catholicarum partium proposita promovenda, id equidem probamus libenter (Az általános katolikusok törekvéseinek előmozdítására „Fejérmegyei Napló“ cím alatt létesített új lapot mi örömmel helyeseljük.) XIII. Leó pápa Zichy Nándor grófhoz, 1895. márczius 6-án.

Előfizetési árak:
Egész évre 12 kor., félévre 6 kor., negyedévre 3 kor.
Egyes szám ára 10 fill.

Felolós szerkesztő:
BILKEI FERENC.

Megjelenik minden kedden, csütörtökön és szombaton este.
Szerkesztőség és Kiadó-hivatal: **Szent-István-tér 1.**
Egyes számok kaphatók: a dohánytörzsdékben.

Tuberkulózis vörheny.

Van Székesfehérvárnak egy tekintélyes testülete: a közegészségügyi szakosztály. Tekintélyes, mert szépszámu tagjai talán egyből egyik diplomás emberek, sőt egészségügyi dolgokban szakértők. E mellett meg a praktikus élet emberei is, mert többé-kevésbé kenyérkereseti kérdés náluk ez a szakfoglalkozás. Mikor tehát az ilyen: praktikus, tekintélyes testület azt mondja ki önmagáról, hogy egészségügyi dolgokban tehetetlen, eredményes cselekvésre, gyors intézkedésre nem képes; ha az orvosi tudomány a gyakran bizonytalan értékű receptírásról nem terjedhet: ez elszomorító jelenség. És ha ennek a tehetetlenségnek okait kutatjuk, mégsem ezekben a diplomás emberekben találjuk meg. Az orvosnak ugyanis csak az a joga, hogy megállapítsa a diagnózist s receptet írjon. Több joga nincs, nem ad neki a törvényt, megtagadja tőle maga a társadalom, pedig eszközök nélkül meg kellene teremteni a féltelenkedő kört, kikölni a levegőben rejtő bacillusok tömkelegét nem lehet. Tényeket fogunk felsorolni, hogy városunk szomorú közegészségügyi viszonyait kellő világításba helyezzük.

A közegészségügyi bizottság tegnap dr. Fanta Adolf előlétele mellett ülést tartott. Az ülés tárgya a tüdővész és vörheny elleni védekezés módjainak megállapítása s így értelemben a védelmi intézkedések sürgős foganatosítása. 1882 óta, a mikor Koch Róbert felfedezte a gümőkór bacillust, kétségtelen dolog, hogy a gümős megbetegedések korlátozásánál minden igyekeztünknek a bacillus tömkelegére kell irányulnia, mert egyrészt a tapasztalat, másrészt számtalan kísérleti tény azon, ma már megdöbbenhetlen bizonyított szolgálta, hogy a gümőkór közvetlen okozója a Koch által felfedezett tuberkulózisbacillus. Városunkban ez a betegség az utóbbi években, főleg pedig az idei esztendőben sok emberéletet ölt ki. A fertőzés feltehetően korábbi keltől, de hogy ez nőtton-nó, nem szenvedhet kétséget, mert a mi közönségünk felette indolens e bajjal szemben. Tekintve pedig, hogy a gümős betegség legtöbbször hosszú, hónapokat igénybe vevő baj s tekintve azt, hogy fertőző anyaga majdnem kizárólag a beteg köpetében van, tekintettel végül arra, hogy a baj természete humanitárius szempontból köteleességünké teszi, hogy a beteggel szemben a betegség tartama alatt nagyobb szabású, gyakran ismétlődő és zaklató természetű fertőtlenítési eljárást ne alkalmazzunk: eleget tesszünk a kívánalmaknak azzal, ha a beteg köpetének kellő felfogásáról s biztos fertőtlenítéséről, illetve megsemmisítéséről gondoskodunk.

Szerény véleményünk szerint a fentiek figyelembevételével az első fontos kötelesség a közönségé. Az orvos csak enyhíti a bajt s kötelességszerűleg a baj tovatérjedésének megállítására tanácsot ad, de nem parancsolhat, mert szavának súlyát törvény nem védi s nem kötelezi. Azt sem teszi meg a törvényhozó hatalom, a mit megtehetne, mert mindig olesó, sőt értéktelen volt az emberanyag s a teremtés koronája mellett minden egyéb érdek elementárisabb érdeknek tekintetik az anyagegyesület valló közgazdasági, politikai s kulturális tevékenységi körben. Egészségügyi törvényt alkotni bölcsét, okosat s a konkrét esetek szerfeleségében is alkalmazható: nehéz s majdnem lehetetlen. Nehéz azért, mert parlamentünk e tekintetben szaktekintélyek-

ben nagyon szegény s a vélemények meghallgatásánál is talán születési előjog, de feltétlenül a protekció adja meg a döntő szót erejét. De többé-kevésbé lenetetlen is, mert az emberi szervezet labirintusába a paragrafus világító ereje be nem hatolhat, diagnózist megállapítani, ellen-szert alkalmazni törvénykönyvvel nem lehet: a betegség stádiuma, a beteg helyzete és egyéb, szinte felsorolhatlan körülmények parancsolólag hatnak, ezek pedig oly sokféleségben fordulnak elő, hogy kodifikátor ezekről írott mástól nem alkothat. Általános, nagy körvonalakban lehet előírást adni, a részletes intézkedés már az orvosé, a kinek ha jogfelmákkal, az általános emberi jogok hangsúlyozásával, az önmegvédezési jog s a minden irányú személyes szabadság szigorú figyelembe vételével kezét kötik: eredményes működését bényítják meg. E jogok korlátozása szükséges volna fertőző bajoknak. Ezt a közérdek kívánja. A korlátozás természetes folyamánya az orvosi jogkör kiterjesztése. A helybeli, de bármely orvosi szövetség ily irányú kezdeményező lépését épen a közérdek szempontjából szívesen látjuk.

Ez eddigéle theoretikus elmélet s lehet, hogy sokan a konzervatívok közül utópikusnak, szinte keresztülvihetetlennek tartják, pedig véleményünk szerint a fejlődésnek ezek a kezdő lépései. Városunk közegészségügyi viszonyait kísérjük meg a bizonyítást.

A közegészségügyi bizottság tegnapi ülésén a fertőző betegség okaitól foglalkoztak. A helybeli orvosközetség felsorolta a tényeket egy terjedelmes memorandumban. Rámutatott a tüdőbaj jészítő nérveteket öltő pusztítására, a makacs és aggasztó lefolyású vörheny-járványra, a nagy gyermek-halandóságára. Az okokra is rámutatott. Az utcák piszkosak, portengerben úsznak, a csatornák penetrális posványosodnak, vizük nincs sem öntözésre, sem a napi élvezetre, a város gyér öntözése részben a szennyvíz levezetését is eszközölő csatorna vízeiből történik. Az elemi szerk vizsgálata hiányos, a piac tisztasága ismeretlen fogalom, bármely bacillus az állati és növényi hulladékokban, mely bőven található városunkban, alkalmas táptalajra talál. Ha még azt is felenlítettük, hogy városunkban a lakásviszonyok rosszak s e mellett a szegénység is nap nap után nagyobb tért hódít: bizony be kell látnunk, hogy a közegészségügyi mizeriák tényleg oly nérveteket öltöttek, hogy a gyors cselekvés most már halaszthatatlan kötelesség. S van-e ezzel a sok bajjal szemben övintézkedés. Nincs. A főkapitányunk, mint a közegészségügyi hatóság fejének válasza nagyon is szomorú. Az utcák süpítésére nem rendelkezik számbavehető fizikai munkaerővel. Az utcák öntözésére csak július es augusztus hónapokban van feljogosítva, akkor is úgy, a hogy. Kénytelen a csatornákat öntözteni, mert más vize nincs. Az elemiszerezetnek, a piacnak vizsgálata megtörténik, de nincs benne köszönet. Többet azonban kíványom sem lehet a szakközegektől. A lakásviszonyok mizeriáit meg nem szüntetheti, mert az ellenőrzésre hivatott közegek, a rendőrbiztosok tulajdonképeni hivatásuknak nem élhetnek. A járdák tisztántartására nem kötelezheti a közönséget, mert erre nincs törvény. A vasár- és ünnepnap városzháztéri köpködést megszüntetni nem lehet, mert erre sincs törvény. A kötelező fertőtlenítést nem léptetheti életbe, mert ezt se n diktálja törvény. A magánosok kuttjai meg nem vizsgálhatók, mert ily irányban is hiányzik a törvény. Egyet azonban mégis kijelentett, hogy betérjesszett ő a város tekintetes

tanácsának egy köztisztasági szabályrendelettervezetet az *Úrnak 1898-iki esztendőjében*, de biz az még; maig is tervezet.

Hogy pedig a vörheny már hónapok óta dühös ellensége a gyermekvilágnak, arról sem lehet a hatóság. A beteg lakása a látogatást tiltó s ma már nagyon is ismert „vörös cédula“ dacára is valóságos bucsuhely, pedig a fertőző betegség megállításának első követelménye a beteg szeparálása. A fertőző betegségben elhaltak temetése a szokásos nyilvánosság jellegével bír. A fertőtlenítés nem kötelező. Itt is az a fene törvény hiányzik. Annyi a mi törvényünk, hogy fele is sok volna, de a mire kellene, arra spha sem akad. Egy kis állatnyavalya az egész ország piacát megbénítja: ha az emberanyag özőnével hull, az övintézkedésre nincs paragrafus.

Kimondta tegnap a közegészségügyi szakosztály, hogy szükség van csatornázásra, vízetekre, utcasüprésre, öntözésre, piacvizgálatra, fertőtlenítésre. Mindezt kimondta, de kimondta azt is, hogy a bajok orvoslására sürgős intézkedést nem tud; a mit pedig tudna, azt sem írja elő törvény. Marad tehát a régi. Mert nekünk nem azért van ám autonómiánk, hogy avval élmi is lehessen, hanem azért, hogy az állam feneketlen zsebéből töltsük s ezért semmit se kapjunk, sőt esetről esetre minden intézkedéshez az állam atyai gyámkodására van szükség. A „sürgős intézkedés“ ismeretlen fogalom, mert a megegyezésesített közigazgatás stráfokcsiján csak félévés elintézésről lehet szó. A közegészségügyi első sorban állami feladat. Az államhatalom pedig épen olyan, mint a közönség: oda se hederit a bajnak. (k.b.)

Válasz Izraelita urnak.

Izraelita úr ki akarván engem oktatni s másokat is meg akarván győzni, hogy mennyire nincs igazam midőn a Talmudnak a nem-zsidókkal szemben való elveit szová tettem, analog esetekre hivatkozok. Azt mondja, hogy a pápákat sem „A pápaság bünei“ című könyv után kell megítélni. Hát természetesen, hogy nem. Mert az egész könyv tele van ferdtésekkel és hazugságokkal. Egész más azonban a helyzet a Talmuddal szemben. Mert azt ön is láthatja Izraelita ur, hogy én semmi másra, hanem csak a Talmudra feltettem a súlyt. Onnan citálok, s ha úgy tetszik önnek — sarokba vágom az egész Rohlingot és csak Hubert idézem, mert az a zsidók előtt is tekintély.

Azt is mondja továbbá, hogy Kossuth La-jost sem szabad Zimándy szennyirataiból megítélni.

Átlátok az ön furlangos esze csavarodásán Izraelita ur. Ki akarja velem szemben játszani Zimándyt, a gyűlölt hazaárulót és egyszerre maga részére hódítani a Kossuth összes tisztelőit. Elismerem, hogy ön ügyes ember, de megfélelek erre is. Mióta a Fejérmegyei Naplót szerkesztem, többször volt alkalmam Zimándyról írni. Mindenkor elítéltem őt a Kossuthról írt munkájával együtt. Mert elvem az, hogy egy nagy történelmi alakot magyar hazánk újabb történetének egyik tényezőjét nem szabad egyoldalulag bemutatni akarni. A ki így tesz, pofoncsapja a történetírást és a történelmi igazságot. Kifejeztem megbotránkozósomat a felett is, hogy Zimándy mint kath. pap tette közbe a Kossuth ellen írt könyveit. Kath. papnak ilyen hátalán szerepre vállalkozni nem szabad, mert nem őt, hanem az összes kath. papságot fogják ütni. Kossuthról mondhat rossz.

Mai lapunk 4 oldal.

szat akárki, a mint mondtak is a Magyar Hirlap stb. de azok zsidók voltak és nem kath. papok s a zsidóknak előzőnek nálunk mindent, de ha ugyanarra egy kath. pap vállalkozik, azért nemcsak ő, de minden kath. papot sárgi gyaláznak. Mit tett Zimándy? Összegyűjtötte azokat az adatokat a történelemből, Kossuth kortársainak írásából, a melyeket Kossuth ellen valaha írtak. Idéz szóról-szóra, betűről-betűre. Ezt írta Szemere, ezt Széchenyi, ezt Klapka, ezt Perczel, ezt Szőlőssy (Kossuth titkára) stb. Mind Kossuth ellen szól. Nohát történelmet így írni: számárság. S még nagyobb számárság azt egy kath. papnak elkövetni.

De hát ezt az ütőkártyát is rosszul játszotta ön ki, Izraelita ur, ellenem. Sőt az ön kárára tette. Mert lássa, Zimándy adatait, illetőleg unalmas idézeteit eddig senki se cáfolta meg, hogy megegyeznek-e az idézett helyekkel, pedig 1000 arányt tűzött ki jutalmul. Legazemberezték, lezsványozták, elmondták hazaurólunk, bitangnak, de senki még nem vállalkozott arra, hogy öt megcáfolja.

Lássa Izraelita ur, ön is majdnem ilyenformán járt. Elmondott engem tudatlannak, felekezeti igaztónak, gyűlölködőnek, gonoszknak, vaknak, vadnak, szóval mindennek, csak azt nem bizonyította be még eddig, s meg vagyok győződve ezután sem, hogy a Talmud szelleme nem rajzik a nem-keresztények gyűlöletétől.

Maradjunk még egy percig Zimándynál.

Zimándynak az a fura szokása van, hogy szeret a darázs-fészkekben kotorászni. A nyolcvanas években írt, illetőleg összeollózott egy munkát ily címmel: „Megrögzött Majmonidés”, a melyben bizony nagyon sok kellemetlent mond el a zsidókról, a Talmudról, a kereszténygyűlöletről, Tisza-Eszláról, szóval olyasmikről, a mikről én is említést tettem. De persze az én írásaim kismiskák azokhoz képest, a miket Zimándy Ignác összehordott.

Zimándy akkoriban országgyűlési képviselő volt antiszemita programmal s így műve érthető feltűnést keltett. Kapkodtát is, de a második kiadás előtt hirtelen berekedt az egész. Hiába biztatták Zimándyt, adjon belőle példányokat, vagy adja ki még egyszer, a füle bojtját se mozdította meg rá. Most hallottam aztán a nagy elhallgatásnak az igazi okát. A mélyen tisztelt zsidóság 60.000 pengő forinttal kenyereltte le Zimándy urat. S mivel az átadás egy most is élő fejérmegyei kath. papnak mint tanúnak jelenlétében történt, bizalmasan mások is s ezek révén én is megtudtam. S ha most gondolkodom egy kissé, hogy miért volt az a nagy felhőberedés Zimándy ellen, épen Kossuth miatt, önkéntelenül a Megrögzött Majmonidész jut eszembe, s hogy Kossuth-védők köpenyben akarta a mélyen tisztelt zsidóság meg-boszulni Zimándy az, a mit a „Megrögzött Majmonidész” kiadásával az orruk alá dörgölt.

Izraelita ur, védvén a zsidók hazafiságát sietett Szemere Bertalan, az 1848-iki magyar miniszterium tagjának véleményét idézni: Ha a zsidó nép szintén ott van a csatamezőn... ha vagonát, életét örömet feláldozza... eljött az idő, miszerint a zsidók is a haza polgárai legyenek. Ön megjegyzi, hogy ezt az idézetet Bernstein művéből vette, melyet Jókai látott el előszóval. Először is, ha az a két ha ott elejtődik a szövegben, az egész idézetnek nagyon is problema tikus érteke leend. Másodsor: ha még nincs is ott az a két ha, nem szabad elfelejtünk azt, hogy az 1848-iki korszak nagy férfai bizonyos tekintetben ideálisták voltak. Mindenkiné szabadságot akartak. Főlszabadították a jobbágyokat, adtak vallásfelettséget, autonómiát minden vallásfelekezetenek (csak a katolikusoknak nem) s abban a nagy lelkesedésben még a zsidókról sem feledkeztek meg. Hogy megvolna-e az a nagy lelkesedés a mélyen tisztelt zsidóság iránt ma, az ugyan nagy kérdés? Bizony nem tudom, nem helyezkednék-e a haza bölcssei 50 esztendő tapasztalatai után arra az álláspontra, a melyet Széchenyi István gróf, (pedig az is volt ám valaki) már akkor hangoztatott: „Mi emancipáljuk a zsidókat, de ki fog emancipálni majd a zsidóktól bennünket?” Vagy a mit egy más alkalommal mondott a legnagyobb magyar: „Ha Angolország, Franciaország vagy Németország, a hatalmas, sok lakójú országok emancipálják a zsidókat, az anyai, mintha a ten-

gerbe egy csöpp tintát csöppentünk, de ha mi emancipáljuk őket, úgy járunk, mint a ki a levevébe csöppent egy csöpp tintát. A tenger nem érzi meg, de levsünk egészen élvezhellen.” Jókai filozofiaságára hivatkozni pedig — bocsánat a kifejezésért — határos az illetlenséggel. Mióta az öreg ur minden áron annak a bebizonyításán fáradozik, hogy „őreg ember nem vés ember”, a mióta vén ember létre érte hagyta csavartatni a fejét egy fiatal zsidó leány által, azóta annyi rossz viccet faragtak az öreg urra, hogy legalább komolyan senki sem fog Jókaira hivatkozni, mint nagy slágerre.

Ön szemeren veti, hogy a zsidóság és nemzetközi forradalmi szocialdemokracia között összeköttetést találtam. Azt mondja, hogy ez a kapocs „állítólagos” s állításomban nem bir mást látni, mint *vétkes felületességet és tudatlanságot*. Mind el hinném és viselném az ódiomot, ha ön is bebizonyítaná, hogy Marx, Lassale, Engels s általában a nemzetközi forradalmi szocialdemokracia elméleti megalapítói nem zsidók voltak. Meghajtom fejemet vádjá előtt, ha bebizonyítja, hogy Izrael Jakob, Weltner Jakob, Kürschner Jakob, Goldner Adolf, Bokányi Dezső stb. Jakabok és Adóifok; szóval a magyarországi forradalmi szocialdemokracia fővezérei, előcsahosai nem zsidók. Hamut hintek a fejemre, ha bebizonyítja, hogy a Budapesti Napló, Magyar Hirlap, Magyar Szó, Pesti Hirlap, Független Magyarország, Egyetértés, Pesti Napló, Hét: szóval azok a budapesti újságok, a melyek magyar cégér alatt kóser árut liferálnak, ha ezek nem pártfogolták nyíltan, dicsériadálkkal vagy hallgatásukkal a szocialdemokracia vezéreket, ha bebizonyítja, hogy a cucilista előcsahosok nem ünek ugyanezen újságok redakcióiból, mint munkatársak, ha bebizonyítja, hogy a zsidó kézben levő hírlapok írtak a szocialdemokraták hazafiságáról oly hangon, mint a hogyan a katolikus papok hazafiságát kétségbe vonták akkor, midőn a zsidó származású egyházpolitika ellen szavukat felemleni merészkedtek.

„Izraelita” ur! engem csak *argumentumokkal* lehet meggyőzni és nem *állításokkal*.

Hiszen tetszik látni, hogy eddigi pillanatnyi látszólagos győzelmei is csak egyes mellékes, kisebb jelentőségű részek nagyhangú cáfolatásából állottak és nem állításaim lényegének megdöntéséből.

Szombaton befejezem a vitát.

Bilkei Ferenc.

UJDONSÁGOK.

— **Fényes esküvő.** Dr. *Hanpek* Béla mező-turi aljárásbíró tegnap délelőtt 11 óraker eskü-dött örök hűséget özv. *Vámos* Gyuláné helybeli lakos szép és kedves leányának, *Margitnak*. Násznagyok voltak: dr. *Bierbauer* Viktor főorvos és *Vámos* Béla honvéd szántistás. Az esküvőt a nászházánál dús nászslakoma követte.

— **A közegészségügyi szakosztály** tegnap d. e. 10 óraker dr. *Fanta* Adolf orvos elnöklete alatt ülést tartott, mely alkalommal a tüdővész terjedése s a vörhenyek hónapok óta járványos jellege foglalkoztatta a szakférfiakat. Dr. *Bierbauer* Viktor főorvos indítványozza, hogy alakuljon a bizottság járványbizottsággá. Nem fogadták el, pedig kimondták, hogy a bajjal szemben tehetetlenek. Dr. *Rádai* Lajos ügyvéd kormánybiztos közbelépését ajánlja. Megmaradtak a mellett, hogy segíteni a bajon egyelőre nem lehet. E fontos kérdéssel lapunk vezércikkében foglalkozunk.

Még egy tárgya volt az ülésnek. Dr. *Árókai* Antal ker. orvos tekintettel kerületének órási kiterjedésére, 800 k. évi fuvarátalány megállapítását kéri. A szakosztály egyébként is a hatósági orvosi állás újabb s a követelményeknek megfelelőbb szervezését látja szükségesnek, méltányosnak tartja a kérelmet s a hatósági orvosi állás szervezésénél a szervező bizottság figyelmébe ajánlja.

— **Esküdtészeki tárgyalások.** Ifj. Balogh Sándor bűnügyében az esküdtészek hétfőn délután hozott verdikét, mely szerint vádlottat csupán könnyű testi sértés vétségében mondotta ki bűnösnek, miért a bíróság 4 havi faházra ítélte.

Tegnap *Czifra* János seregélyesi lakos 30-án a vádlottak padján. A mult év június 30-án *Czifra* a sárosi vásárról haza érkezvén, felesége a szomszédos Tóthnéval perlekedett. Ez utóbbi épen sodrófával kergette *Czifrát*, mikor *Czifra* leszállt a kocsirol. Felesége sikoltására előkapt a vásárra magával vitt revolvert s a kerítésen át a szomszédasszony irányába lőtt, de nem talált. Szándékos emberölés kísérlete miatt került az esküdtészek elé, mely a bizonyítási eljárás befejeztével felmentő verdikét hozott.

Ma és pénteken ifj. Pajor István urhida lakos ügyét tárgyalja az esküdtészek. Halálát okozó súlyos testi sértésről van szóval, mert 1901. évi szeptember 18-án *Szabó* Ferencet úgy megszurta, hogy az rövid idő alatt belehalt. Ez az ügy már egyszer letárgyalatott, a védő azonban egy orvosi véleménnyel állt elő, mely szerint *Szabó* Ferenc haszfuszban volt, ebből kifolyólag felszivódás folytán agytályog okozta halálát. A boncjegyzőkönyvet felterjesztették az igazságügyi orvosi tanácsok, mely határozottan kimondotta, hogy *Szabó* a szurás következtében halt meg. A mai napon a bizonyítási eljárás nem nyer befejezést s így ezen ügyben ítélethozatalra előrelátólag pénteken délután kerül a sor.

— **Bimbóhullás.** Részvételt értesülünk arról a súlyos csapásról, mely tegnap érte *Lánczy* Leó helybeli vállalkozót. Öt éves fiacskája, a kis Imre távozott el a boldogok honába hátrahagyván szerető szüleinek szívűt sajnó bánatot. Hosszu szenvedés előzte meg a halált, mely enyhülés volt már a kis ártatlannak. Ma temették el az ősz-utcai gyászházából.

— **A péksegédek bérharca.** A pékműhelyekben zavartalanul, fennakadás nélkül folyik a munka, pedig a részleges sztrájk még mindig tart. A munkaadók hajlandók heti 7 k. 20 fillér kosztprénzt adni s ezen kívül 1 k. 40 f. értékű kenyeret, illetve süteményt hetenként. Ez most már az ultimátum s ha a segédek nem fogadják el, a további egyezkedt egyszerűen megtagadják. Mi azt hisszük, hogy az egyezés lassankint létrejön, a mi mindenesetre méltóbb a mi munkásainkhoz, mint a nyilvános könyörömadománygyűjtés. Betevő falat nélkül nehéz bérharcot folytatni, mert hiába, az éhség nagy ur. Ezt a helyzetet azonban a munkaadók részéről kiaknázni nem volna méltányos eljárás.

— **A polgári lövöldében** lefolyt vasárnapi lövészverseny győztesci *pisztolyánál*: ifj. *Lövinger* Mór (4-es), *Pfinn* István (4-es), ifj. *Fiáth* Imre (4-es); *fegyvernél*: *Binder* Béla (4-es), *Havranek* Antal (4-es), *Szalay* Károly (4-es), *Szöke* Gyula (4-es). A tekeversenynek az első díjat ifj. *Tóth* Gyula (22 fa), a másodikikat *Kégl* József (17 fa) s a harmadikat *Kertész* Gyula (16 fa) nyerte meg. A holnapi nap vagyis áldozócsütörtök ünnepe ismét érdekesnek ígérkezik a lövöldében. Kedvező idő esetén ez alkalommal is katonazene fogja szórakoztatni a közönséget s e mellett céllövészet és tekeverseny is fog tartani.

— **Megdezsámtól községi pénztár.** Az érdi község házában a napokban hivataln vendége akadt. Az éjjeli órákban tette látogatását s a nélkül, hogy valaki észrevette volna, feltörte a községi pénzes ládát s onnan 55 koronát elemelt. A nyomozás eddig eredményre nem vezetett.

— **Névváltoztatások.** *Weisz* Viktor székesfehérvári lakos vezetéknevét belügyminiszteri engedéllyel Vas-ra, kiskoru *Weisz* Miksa, *Oszkár* és *László* ercsi lakosok pedig vezetéknevüket *Vértés-re* változtatták.

— **A vendégülösök, kávéosok és italmérok** ipartársulata hétfőn d. u. 3 óraker tartotta rendes évi közgyűlését *Jámor* Mihály kávéházában. Az elnöki megnyitót után *Krónhoffer* Antal ipartestületi titkár terjedelmes jelentésében beszámol az elmúlt év történetéről, majd a számvizsgálók az évi számadást és mérleget mutatták be. A költségelőrányszat megállapítatván az évi tagsági díj 4 koronában állapított meg.

— **Papnövendékek felvétele.** A székesfehérvári egyházmegyei papnövendékek sorába belépni óhajtó ifjak felvételi vizsgálata első sorban a hittudományi tanfolyam első évére és a 7-ik és 8-ik gymnasiumi osztályokra a székesfehérvári papnövendéköntetben f. é. július 1-én d. e. 10 órakor fog megtartatni. A kik felvételtni óhajtanak, a jelzett napon reggel 8 órakor a székesfehérvári papnövendéköntet előjáróságánál keresztlevéllel, érettségi, illetve iskolai- és erkölcsi bizonyítvány-nyal személyesen jelenjenek meg.

— **Garázda katona.** Osváth, a helybeli 69. gyalogezred vitéz őrzetője az éjjel olyan dolgot csinált, a mit kijozanodása után bizonyára megbánt. Az egyik nyilvános házban ugyanis erőmutatványi gyakorlatokat végzett székekkel s asztalokkal aztán agyonveréssel fenyegette a ház népét. A katonai őrzőket közbelépése vetett véget a fráter ur rombolásának, a miért persze felelős volna, ha pénze volna. Egyelőre az „egyes” csendes magányában várja büntetését, a mi valószínűleg elveszi a kedvét hasonló botrányos viselkedéstől. Károsult panaszára a rendőrség a baka ellen fejlejtést tett felettes hatóságánál.

— **A mészárosok panaszá.** A földmivélségi miniszter elrendelte, hogy az állattenyésztés érdekében 4 hetesnél fiatalabb borjú a közfogyasztástól eltiltassék. Nem új dolog, mert a közvágóhid és husvágásról szóló helyhatósági szabályrendelet 47. §-a világosan kimondja, hogy a 4 hetesnél fiatalabb borjúk a közfogyasztástól elvonandók. Ez a szabályrendelet intézkedés azonban már évek óta nem fogantatosított s csak most a földmivélségi miniszter rendeletével újított ismét fel. Ennek a rendeletnek érvényesítése a mészárosokra felette sérelmes, főleg azon formában, melyben végrehajtták. A levágásra szánt borjúkat ugyanis az állatorvos a vágóhídon vizsgálja meg, sőt megtörtént az is, hogy levágás után vizsgálta meg, s akkor állapította meg, hogy a borjú még nem négy hetes s a mészárosnak lötni-futni kellett, hogy az ilyen borjú husát forgalomba hozhassa. Hát ez valósággal zaklatása adófizető polgárainknak a miniszteri rendelet helytelen végrehajtásával. Ha négy hetesnél fiatalabb borjú husa a közfogyasztástól elvonandó, akkor mondják ki, hogy az piacra sem hozható. Ennek a megzálása pedig igen egyszerű. Rendelje el a hatóság, hogy a marhalevélben a borjú ideje pontosan megállapítsák, illetve négy hetesnél fiatalabb borjúról marhalevél semmi esetre ki ne állítsák. Az a mészáros vagy vendéglős nem szakértő, annak nem lehet hivatalosa a piacra került állatok évszámát, illetve korát megállapítani, vétele tehát jóhiszeműleg történik s így szabad rendelkezési jogában az adás-vétel jogszertű megkötése után semmiféle módon nem gátolható; a mennyiben pedig gátolhatnák, úgy a vételár, mint a forgalom csökkentése következtében felelősség az eladót terheli, a ki az eladás által törvény erejű rendeltől parancsát szegte meg. A mészárosok érdekében tehát nagyon üdvös munkát végezne a főkapitány, ha a földmivélségi miniszter rendeletére való hivatkozással megkeresné az alispáni, esetleg a főszolgabírói hivatalokat, hogy a járlatkezelő közegeket utasítsák a szopós borjúk korának pontos kitöltésére.

— **Exotikus alakok a városban.** Néhány nap óta egy csomó kaftános, pájeszos alak jár-kel városunkban. Senki sem tudja, honnan jöttek, miért jöttek, miből tartják fenn magukat, hová akarnak menni, stb. Mi úgy tudjuk, hogy a rendőrbjelentési szabályrendelet szerint minden idegen, pláne az e fajta gyanus jövevény tartozik tartózkodási engedélyt kérni s a mennyiben foglalkozása és fentartási költsége nincs, tartozik a hatóságtól tartózkodási engedélyt kérni. Talán nem ártana a városunkba mind sürűbben érkező galíciai alakok iránt érdeklődni, őket igazolásra gyalogozni s a fejleményekhez képest a törvényes intézkedéseket fogantatosítani. Nem tanácsos szó nélkül túrni a beözönlésüket, mert észre sem vesszük s rövid idő alatt Galicia és Románia kaftános zsidái elárasztják városunkat, a hol pedig már unos-untig elegenden vannak. Jó lesz még idejekorán gondolkodni e fölött.

— **Urhidai csendélet.** Az urhidai legényeknek már régóta jelentékeny szerep jut a verekedők lajstromában. Legutóbb Palkovics József, Major István és Karikás József ötani legények örökítették meg nevüket. Közibük tévedett *Horvát József* falu-batyányi (szőlőhegyi) legény, a kit a magyaros szives vendéglátás helyett véresre vertek. A secesültet dr. Mender József sár-szentmihályi kórorvos kötözte be, a verekedő legényeket pedig a szolgabíró fejlejtette a kir. ügyészségnél.

— **Állategészségügy.** Iszka-Szent-György községben a lépfene megszűnt, a község a zárlat alól feloldatott.

— **Jó tanács.** Mindazoknak, kik pázsítót akarnak létesíteni, ajánljuk, hogy szerezzék be Mauthner Ödön csász. és kir. udvari magkereskedéséből Budapesten a „Sztáteri” vagy a „Margitszigeti” fűmagkeveréket. — Ezeket már 29 éve szállítja Mauthner Budapest és a Margitsziget oly bámulatra méltó és gyönyörű sétaterei részére.

SZERKESZTŐI ÜZENET.

Sz. Ne vegye rossz néven, ha az iskolai vizsgálatokról lapunk terjedelménél fogva nem közlünk tudósítást. Hiszen valamennyi egy sablon szerint megy és alig érdekelne a közönséget.

MEGHÍVÓ.

A „Pátkai Segélyegylet mint Szövetkezet”

folyó 1903 évi június hó 7-én, vasárnap d. n. 3 órakor az egylet helyiségében

Rendes Evi Közgyűlését

tartja, melyre a Segélyegylet t. tagjai tisztelettel meghivatnak.

Tárgyak:

1. Az igazgató-tanács előterjesztése a Segélyegylet mint szövetkezet 1902—1903. évi forgalmáról, kapcsolatban az évi mérleg és nyereségvesztés számla bemutatásával, egyuttal az igazgató-tanács és felügyelő-bizottság részére a felmentvény megadása.
2. Az 1897/98-ik V-ik évtársulat leszámolásáról és feloszlásáról jelentés.

3. Közgyűlési elnökhelyettes választása s ennek folytán beálló alapszabály-pótlás ügyében előterjesztés.

4. Négy rendes- és négy pótagazgatótanács tagnak, valamint három felügyelő-bizottsági tagnak és egy póttagnak választása.

5. Netáni indítványok.
Pátka, 1903. május 18.

Az igazgatóság.

A fehérvári Öreghegyen egy jó karban levő szőlő (hajlékkal) közel a városhoz szabad kézből eladó. Ugyanott nagyobb mennyiségű bor is kapható. Bővebb felvilágosítást lapunk szerkesztője nyújt.

FRÖSCHL JÁNOS
Első székesfehérvári cementárú-gyár és beton-építkezési vállalata
Sz.-fejérvár, Zöldfa-u. 17. (Ácstelep.)

Ajánlja saját készítményű színes cementtappait és beton-alagcaatortnait.

Templomok, konyhák, folyosók és verandák padozatának mozaikkal, cementlapokkal és betonnal való burkolását, fürdő-medencék, beton-jászolok készítését és egyéb e szakmába vágó munkálatok kivételét elvállalja.

Azonkívül raktárt tart jó minőségű portland és román cementből, különféle cserépszindelyekből és mennyezett-nádfonatból.

KOSTYELIK JÓZSEF
VENDÉGLŐS
SZÉKESFEJÉRVÁR, KOSSUTH-UTCA 3. SZÁM.

Ajánlja naponta frissen esapolt, le:jobb minőségű Dreher-sörét. Villásreggeliben naponta nagy választék. Legjobb fehér borok.

Egy korsó sör 13 kr.
Egy pohár sör 9 kr.

A „Pátkai Segélyegylet mint Szövetkezet” 1902-ik évi

MÉRLEG-SZÁMLÁJA.

Főkönyvi lap	Vagyon	Korona érték						Főkönyvi lap	Teher	Korona érték					
		kor.	fil.	kor.	fil.	kor.	fil.			kor.	fil.	kor.	fil.		
67	Pénztárkészlet				473	03		34	Az 1897-98. évi társ. beiratási díjai					112	80
69	Kötelező kölcsönök				64250	—		40	Az 1898-99. " " " "					125	60
10	Felszerelések	80	20					47	Az 1899-000. " " " "					131	20
	leírás				60	—		54	Az 1900-01. " " " "					136	80
38	Perköltség előleg				246	60		64	Az 1901-02. " " " "					92	—
56	Segélyegyleti népkönyvtár				353	68		71	Az 1902-03. " " " "					74	80
62	Hátralékos kamatok				3510	04		35	Az 1897-98. évi társulat vagyona .					15248	14
65	Hátralékos hetibefizetések				288	—		41	Az 1898-99. " " " "					13034	29
68	Hátralékos késedelmi kamatok				148	88		48	Az 1899-900. " " " "					10024	68
73	Nyomatványok				200	—	60530	23	Az 1900-01. " " " "					6301	22
								70	Az 1901-02. " " " "					2426	52
									Az 1897-98. évi társ. heti befiz. . . .	3003	60				
									Az 1898-99. " " " "	3032	60				
									Az 1899-900. " " " "	3159	60				
									Az 1900-01. " " " "	3167	40				
									Az 1901-02. " " " "	2352	40				
									Az 1902-03. " " " "	1919	—	16634	60		
									Veszteségi alap			966	16		
									Segélyegyleti népkönyvtár-alap			368	68		
									Előre fizetett kamatok			363	66		
									Takarékpenztár			268	84		66540
									Egyenleg mint nyereség						2990
									5.32%						
									az 1897-98. évtakar 255 betét után .	896	93				
									az 1898-99. " " " "	289	—				
									az 1899-900. " " " "	304	—				
									az 1900-01. " " " "	315	—				
									az 1901-02. " " " "	228	—				
									az 1902-03. " " " "	187	—				
															69530
															23

Pátka, 1903. év április 30.

Császár József, pénztáros. Schier József, I. igazgató. Tallián Vilmos elnök. Ifju Lantay Ferenc, II. igazgató. Biczó Pál, könyvelő.

Alulírott felügyelő-bizottság fenti mérleg-számlát a keresk. törvény 195. §-a értelmében átvizsgálván, azt a közgyűléshez tett évi jelentése szerint helyesnek találta. — Pátkán, 1903. május 17.

Árpád Jenő, felügy. biz. tag.

Schön Adolf, felügy. biz. elnök.

Káka János, felügy. biz. tag.

VESZTESÉG- ÉS NYERESÉG-SZÁMLA.

Főkönyvi lap	Költség	Korona érték						Főkönyvi lap	Jövedelem	Korona érték					
		kor.	fil.	kor.	fil.	kor.	fil.			kor.	fil.	kor.	fil.		
10	Felszerelések				20	—		62	Kamatok :						
19	Adó				82	07			kölcsönök után			192	90		
20	Házbér				20	—			hátralékos kölcsönök után			3510	04	3702	04
57	Vegyés költségek				84	90		68	Késedelmi kamatok :						
63	Tiszti fizetések				887	02			kölcsönök és hetibefizetések után			300	51		
73	Nyomatványok				68	20	1162	19	hátralékos hetibefizetések után			158	88	449	39
60	Egyenleg mint nyereség						2990	14							4152
							4152	33							33

Pátkán, 1903. évi április hó 30-án.

Császár József, pénztáros. Schier József, I. igazgató. Tallián Vilmos, elnök. Ifju Lantay Ferenc, II. igazgató. Biczó Pál, könyvelő.

A végleszámló 1897-98. vagyis V-ik évtársulat vagyonmérlege.

Vagyon	Korona érték						Teher	Korona érték						
	kor.	fil.	kor.	fil.	kor.	fil.		kor.	fil.	kor.	fil.			
Az évi társulat beiratási díjai					112	80	255 teljesen befizetett törzsbetétnek á 75 korona 50 fillér Segélyegyleti népkönyvtárra							
" " " " vagyona a mult évről					15248	14				19252	50			
" " " " hetibefizetései a f. évben					2715	68				8	97	19261	47	
" " " " hátralékos hetibefizetései					288	—								
" " " " folyó évi jövedelme					896	93								
														19261

Pátkán, 1903. április hó 30-án.

Császár József, pénztáros. Schier József, I. igazgató. Tallián Vilmos, elnök. Ifju Lantay Ferenc, II. igazgató. Biczó Pál, könyvelő.

Alulírott felügyelő-bizottság fenti veszteség- és nyereség-számlát a végleszámló évtársulat vagyonmérlegét a keresk. törvény 195. §-a értelmében átvizsgálván, azokat helyeseknek találta.

Árpád Jenő, felügy. biz. tag.

Schön Adolf, felügy. biz. elnök.

Káka János, felügy. biz. tag.

Nyomatott az Egyházmegyei könyvtárában, Székesfehérváron